

Aan
De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internetwww.cft.cw

Contactpersoon
Vera Zanen
Datum
25 februari 2019
Ons kenmerk
Cft 201900019
Pagina
1/10

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage

-

Onderwerp
Advies op basis van artikel 11 bij de herziene ontwerpbegroting 2019 Sint Maarten

Geachte heer Geerlings,

Op 12 februari 2019 heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) een herziene ontwerpbegroting 2019 ontvangen met het verzoek daarop te adviseren conform artikel 11 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft). De ontwerpbegroting die Sint Maarten bij de Staten indient, dient conform artikel 11 lid 2 van de Rft vergezeld te gaan van dit advies, inclusief een toelichting in hoeverre en op welke wijze rekening is gehouden met dit advies.

Besluitvorming door de Rijksministerraad

Sint Maarten heeft op 6 oktober 2018 de ontwerpbegroting 2019 toegezonden aan de Rijksministerraad (RMR), met het verzoek om op grond van artikel 25 van de Rft voor begrotingsjaar 2019 af te mogen wijken van de normen zoals genoemd in artikel 15 van de Rft. Het Cft is verzocht de RMR te adviseren over het door Sint Maarten gedane verzoek en heeft op 12 november 2018 zijn advies uitgebracht.

Op 23 november 2018 heeft de RMR besloten dat Sint Maarten, op grond van artikel 25 van de Rft, ook voor begrotingsjaar 2019 mag afwijken van de normen van artikel 15 van de Rft. De door het Cft geadviseerde voorwaarden zijn overgenomen (waaronder het maximaliseren van de gewone dienst op ANG 475 miljoen). De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft op 14 december 2018 Sint Maarten en het Cft per brief over genoemde besluitvorming geïnformeerd. Hierbij is aangegeven dat in de RMR is besproken dat Sint Maarten in afstemming met het Cft de maximalisatie van de gewone dienst nader uitwerkt en toelicht waarna de RMR op 22 maart de daaruit volgende herziene begroting 2019 opnieuw zal bespreken. Inmiddels heeft deze afstemming plaatsgevonden.

Oordeel

Evenals de ontwerpbegroting 2019 uit oktober 2018 voldoet deze herziene ontwerpbegroting niet aan de normen van de Rft. Sint Maarten presenteert een ontwerpbegroting met een tekort in 2019 (ANG 67,2 miljoen) en in 2020 (ANG 14,1 miljoen). Hierdoor voldoet Sint Maarten niet aan artikel 15 lid 1 sub a van de Rft dat vereist dat de (meerjarige) begroting sluit.

De voorgenomen kapitaalinvesteringen bedragen ANG 132,3 miljoen. Dit wordt in de ontwerpbegroting voornamelijk gedekt door een voorgenomen lening van ANG 40 miljoen en ANG 63,9 miljoen aan middelen uit hoofde van een "arrangement BZK". Uit de toelichting blijkt niet dat er een overeenkomst is ten aanzien van het "arrangement BZK". Om een tekort op de kapitaaldienst te voorkomen, kan Sint Maarten pas verplichtingen aangaan als de voorgenomen lening en het "arrangement BZK" zeker zijn gesteld. Anders zal tot herprioritering overgegaan moeten worden. De meerjarenraming ontbreekt, waardoor niet wordt voldaan aan artikel 15 lid 1 sub b van de Rft. De voorgenomen investeringen op de kapitaaldienst zijn onvoldoende toegelicht, waardoor het Cft een algeheel voorbehoud op de kapitaaldienst maakt. De rentelastnorm wordt niet overschreden waardoor wordt voldaan aan artikel 15 lid 1 sub c van de Rft.

De schuldquote bedraagt eind 2018 circa 39%¹. Uitgaande van leningen voor liquiditeitssteun (circa ANG 126,5 miljoen) en kapitaaluitgaven (ANG 40 miljoen) wordt de schuldquote ultimo 2019 circa 46%² (behoudens ontwikkelingen collectieve sector).

De ontwerpbegroting en de toelichting daarop zijn goed leesbaar, de kwaliteit is verder toegenomen ten opzichte van de ontwerpbegroting uit oktober 2018. Het Cft is desondanks van oordeel dat niet kan worden vastgesteld of alle verwachte ontvangsten en uitgaven zijn opgenomen in de (meerjarige) begroting, dat deze nog niet toereikend zijn toegelicht en dat niet wordt voldaan aan de criteria van ordelijkheid en controleerbaarheid. De ontwerpbegroting voldoet daarom niet aan artikel 15 lid 2 van de Rft.

Het Cft concludeert dat de voor 2019 geraamde baten van ANG 411,6 miljoen circa 11% hoger zijn dan de baten die blijken uit de voorlopige cijfers 2018 (circa ANG 370 miljoen). Op basis van de economische groei (+ 2,3%) en de verwachte concessieopbrengsten (+ ANG 10 miljoen) acht het Cft de geraamde baten voldoende plausibel. De herziene ontwerpbegroting toont ANG 478,8 miljoen aan lasten, een duidelijke daling ten opzichte van de ANG 502 miljoen aan lasten zoals opgenomen in de ontwerpbegroting uit oktober 2018. De pensioenlasten nemen in de herziene ontwerpbegroting 2019 toe doordat in 2018 geen besluitvorming heeft plaatsgevonden over de herziene pensioenwetgeving die op 1 januari 2019 had moeten ingaan. Het Cft acht het teleurstellend dat besluitvorming is uitgebleven met extra lasten in 2019 tot gevolg en zal dit meewegen bij toekomstige advisering. Welke inkomstenverhogende en kostenbesparende maatregelen in 2019 worden genomen om het tekort op de gewone dienst zo beperkt mogelijk te houden wordt nog te beperkt toegelicht.

---

¹ Op basis van een BBP van ANG 1.762 miljoen, prognose CBCS 2018.

² Op basis van een BBP van ANG 1.848 miljoen, prognose CBCS 2019.

Toelichting

Het Cft is van mening dat de financiële situatie op Sint Maarten na de orkanen nog steeds veel onzekerheden met zich meebrengt. Daarnaast ontbreekt de jaarrekening 2017, ontbreekt financiële informatie over deelnemingen en entiteiten van de collectieve sector en is de kwaliteit van het financieel beheer slecht. Het onder deze omstandigheden opstellen van een begroting is dan ook een grote opgave. Het Cft spreekt zijn waardering uit voor de stappen die door Sint Maarten in de afgelopen periode zijn gezet om te komen tot een kwaliteitsverbetering. Het Cft adviseert om alvorens de ontwerpbegroting aan te bieden aan de RMR en de Staten de toelichting op de ontwerpbegroting te ontdoen van een aantal cijfermatige inconsistenties.

Gewone dienst: baten

Sint Maarten begroot ANG 411,6 miljoen aan baten, een stijging van ANG 41,6 miljoen ten opzichte van de baten die blijken uit de voorlopige cijfers 2018 (circa ANG 370 miljoen). Op basis van de voorlopige cijfers 2018, de verwachte groei van de economie en de schatting van de belastingontvangsten door het IMF³, lijken de baten voldoende realistisch geraamd. De begrote baten zijn als volgt opgebouwd:

Baten 2019	
Verwachte baten 2018	ANG 370,0 miljoen
Stijging door herstel van de economie	ANG 31,1 miljoen
Compliance effect herstructurering belastingdienst	ANG 7,5 miljoen
Project inkomstenverhogende maatregelen	ANG 3,0 miljoen
<i>Totaal</i>	<i>ANG 411,6 miljoen</i>

De begrote baten bestaan met name uit loonbelasting (ANG 148,1 miljoen), omzetbelasting (ANG 118,9 miljoen), banklicentie rechten (ANG 25,8 miljoen), winstbelasting (ANG 24,5 miljoen), benzineaccijns (ANG 10,1 miljoen) en motorrijtuigenbelasting (ANG 9,2 miljoen). Het Cft heeft gedurende 2018 meermaals verzocht om een nadere analyse uit te voeren ten aanzien van de belastingbaten. Door in ieder geval de belastingsoorten loonbelasting en omzetbelasting nader te analyseren en de uitkomsten te gebruiken, wordt de kwaliteit en controleerbaarheid van de begroting en bijbehorende toelichting vergroot. Het Cft vraagt u een dergelijke nadere analyse alsnog uit te voeren.

Sint Maarten begroot ANG 31,1 miljoen aan baten door "herstel van de economie" op basis van de heropening van hotels en de economische activiteiten vanuit het wederopbouwprogramma. De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) en het IMF schatten de economische groei in 2019 op respectievelijk 2,3%⁴ en 2,1%⁵. Op basis van de voorlopige cijfers in 2018, de verwachte groeicijfers en de verwachte concessie opbrengsten acht het Cft de stijging van de baten door het "herstel van de economie" voldoende plausibel.

3 IMF, Update Macro fiscal framework update: december 2018

4 Prognose CBCS 2019, december 2018

5 IMF, Update Macro fiscal framework update: december 2018

Sint Maarten schrijft in de ontwerpbegroting opbrengsten te hebben van circa 20% van het BBP en te streven naar een niveau van circa 27% van het BBP in 2022. Een benchmark van het IMF⁶ op basis van negen Caribische eilanden (waaronder Curaçao) toont een gemiddeld opbrengstenniveau van 27% van het BBP. De streefwaarde van 27% van Sint Maarten lijkt dan ook haalbaar. Sint Maarten geeft aan dat een toename van de opbrengsten zal worden gerealiseerd door verder herstel van de economie en door een serie van beleidsmaatregelen waaronder de hervorming van de belastingdienst. Het Cft onderschrijft de noodzaak van het verhogen van de opbrengsten en adviseert Sint Maarten het plan van aanpak voor de hervorming van de belastingdienst op korte termijn af te ronden en met de uitvoering te starten. Het Audit Team Sint Maarten (ATS) controleert sinds begin 2016 voor de Sociale Verzekeringsbank (SZV) of werkgevers voldoen aan de financiële verplichtingen ten aanzien van de premies voor de sociale fondsen. Gelet op de bevindingen die blijken uit dergelijke controles adviseert het Cft de minister van Financiën om op korte termijn ATS in te schakelen voor controles die nu door de belastingdienst dienen te worden uitgevoerd, maar waarvoor te beperkte capaciteit is om deze naar behoren uit te voeren.

Sint Maarten begroot in 2019 ANG 3 miljoen aan baten uit hoofde van het project "inkomstenverhogende maatregelen". Dit project is in de ontwerpbegroting niet voorzien van een uitwerking in beleidsmaatregelen of beoogde wetgeving. De daadwerkelijke inkomstenverhogende effecten zijn daarom onzeker en voor het Cft niet te beoordelen. Het Cft vraagt u om dit in de ingediende ontwerpbegroting alsnog te doen.

Het Cft constateert dat Sint Maarten de concessieopbrengsten (ANG 12,1 miljoen) in 2019 volledig heeft begroot. Het Cft heeft in zijn advies (kenmerk: Cft 201800219) op de ontwerpbegroting 2019 aandacht gevraagd voor het begroten van de concessieopbrengsten, vanwege de financiële risico's bij de betreffende entiteiten. Het Cft is door Sint Maarten geïnformeerd dat de concessie fee van GEBE (ANG 5,0 miljoen) mogelijk zal worden verrekend en dat het havenbedrijf in 2019 naar verwachting een klein overschot zal realiseren en de concessie fee (ANG 5,2 miljoen) kan opbrengen.

Gewone dienst: lasten

De ontwerpbegroting 2019 toont ANG 478,8 miljoen aan begrote lasten, een duidelijke daling ten opzichte van de ANG 502 miljoen aan lasten zoals opgenomen in de ontwerpbegroting uit oktober 2018.

Personeelskosten

Sint Maarten heeft de personeelskosten in de ontwerpbegroting 2019 naar beneden bijgesteld. Uit de toelichting op de ontwerpbegroting blijkt dat rekening wordt gehouden met het invullen van circa 60 vacatures gedurende het jaar.

---

6 IMF, Update Macro fiscal framework update: december 2018

Het Cft constateert een dilemma tussen enerzijds de noodzaak van kostenbeheersing en anderzijds de noodzaak om de capaciteit te vergroten en (langdurig openstaande kritische) vacatures te vervullen. Het Cft zal gedurende 2019 nadere analyses uitvoeren op de personeelskosten en de uitkomsten bespreken met de minister van Financiën.

Bij het begroten van de personeelskosten is rekening gehouden met een herziening van het pensioenstelsel voor ambtenaren per 1 mei 2019. De daaruit voortvloeiende verlaging van de pensioenlasten wordt begroot op circa ANG 7,5 miljoen. Indien de herziening van het pensioenstelsel per 1 januari 2019 had plaatsgevonden, had de verlaging circa ANG 11,3 miljoen kunnen bedragen. De betreffende pensioenwetgeving is in 2018 aan de Staten aangeboden, besluitvorming heeft echter - anders dan toegezegd - nog niet plaatsgevonden. Het Cft acht het teleurstellend dat nog steeds geen invulling is gegeven aan dit onderdeel van de aanwijzing van de RMR uit 2015 (met als deadline eind 2016). Dit ondanks de financiële noodzaak en de diverse toezeggingen die zijn gedaan. Het Cft zal deze voortdurende vertraging, met extra lasten tot gevolg, meewegen bij toekomstige advisering, onder meer in het kader van liquiditeitssteun.

Kostenbesparende maatregelen

In de ontwerpbegroting 2019 is een generieke bezuiniging opgenomen van ANG 2,5 miljoen, die middels een begrotingswijzing medio 2019 zal worden verwerkt. Het Cft adviseert om de kostenbesparende maatregelen uit te werken en nader toe te lichten in de ontwerpbegroting. De haalbaarheid van deze maatregelen kan nu niet door het Cft worden beoordeeld.

Het Cft constateert dat de op vrijwillige basis ingevoerde korting van 10% op de salarissen van de ministers is verwerkt in de ontwerpbegroting. Sint Maarten geeft aan dat de statenleden nog niet hebben gereageerd op het verzoek om op vrijwillige basis een korting van 10% op de salarissen door te voeren. Dit is dan ook niet verwerkt in de ontwerpbegroting. Het Cft herhaalt zijn verzoek aan Sint Maarten om aan te geven wanneer besluitvorming door de statenleden dan wel wordt verwacht. De ontwerpbegroting 2019 laat in vergelijking met de begroting 2018 een stijging zien van de bezoldiging van de statenleden met 12,5%. Het Cft heeft desgevraagd van Sint Maarten aanvullende informatie ontvangen over genoemde stijging. Hieruit blijkt dat de bezoldiging van de statenleden in 2019 onveranderd is gebleven ten opzichte van 2018 en 2017, maar dat door toenemende kosten van fractieondersteuning een stijging zichtbaar is. Het Cft adviseert het hoe en waarom van deze stijging duidelijk toe te lichten in de ontwerpbegroting.

Kapitaaldienst

Sint Maarten heeft zijn kapitaaluitgaven begroot op ANG 132,3 miljoen. De inkomsten bestaan onder meer uit een voorgenomen lening van ANG 40 miljoen en ANG 63,9 miljoen aan middelen uit hoofde van een "arrangement BZK".

De voorgenomen kapitaaluitgaven bestaan onder meer uit:

- Investerings voor hervorming belastingdienst (ANG 60 miljoen)
- Investerings voor verbeteren financieel beheer (ANG 15 miljoen)
- Investerings voor herstel en verbetering gevangeniswezen (ANG 5,8 miljoen)
- Investerings bij het politiekorps (ANG 5,8 miljoen)
- Aflossingen op bestaande leningen (ANG 7,7 miljoen)
- Te verstrekken studiefinancieringen (ANG 5,3 miljoen)

De kapitaaluitgaven zijn vrijwel niet toegelicht waardoor de voorgenomen investeringen niet getoetst kunnen worden aan de SNA-criteria, een vereiste volgens de Rft. Het Cft maakt dan ook een algeheel voorbehoud op de kapitaaldienst. Indien een leenaanvraag wordt ingediend zal aan de criteria voor lenen moeten worden voldaan en uit de toelichting moeten blijken dat de investeringen voldoen aan de SNA criteria. Met het opnemen van de aflossingen op de kapitaaldienst is invulling gegeven aan het eerdere advies van het Cft.

Financiering belastingdienst en financieel beheer

Uit de ontwerpbegroting blijkt dat Sint Maarten verwacht circa ANG 75 miljoen nodig te hebben om de komende 3 jaar de belastingdienst te hervormen (ANG 60 miljoen) en het financieel beheer te verbeteren (ANG 15 miljoen). Voor deze projecten bestaan nog geen door de ministerraad goedgekeurde projectplannen. Uit de toelichting op de ontwerpbegroting blijkt dat het investeringsbedrag van ANG 75 miljoen niet alleen bestaat uit kapitaaluitgaven, maar ook uit lasten die op de gewone dienst thuishoren. Op basis hiervan moet worden geconcludeerd dat deze ANG 75 miljoen niet op de juiste manier in de ontwerpbegroting 2019 is verwerkt.

Het Cft adviseert Sint Maarten om duidelijkheid te verkrijgen over de ANG 63,9 miljoen aan middelen uit hoofde van het "arrangement BZK" en dit te verwerken in de ontwerpbegroting die aan de RMR en de Staten wordt aangeboden. Indien op korte termijn geen duidelijkheid wordt verkregen adviseert het Cft om een alternatief uit te werken zodat wel met de nog goed te keuren projecten kan worden gestart. Het herprioriteren van de kapitaaldienst om de start van de projecten mogelijk te maken is daarbij noodzakelijk. De middelen uit hoofde van het "arrangement BZK" zijn niet opgenomen in staat E van de ontwerpbegroting, het Cft ziet deze middelen dan ook niet als een (mogelijk) leenverzoek.

Schuldquote, leningen en rentelastnorm

Indien in 2019 de begrote lening voor kapitaalsuitgaven (ANG 40 miljoen) en de verwachte leningen voor liquiditeitssteun (ANG 126,5 miljoen) worden aangetrokken zal de schuldquote stijgen tot circa 46% van het BBP. Hierbij wordt uitgegaan van een BBP van ANG 1.848 miljoen⁷ en behoudens overige ontwikkelingen in de collectieve sector.

---

⁷ Prognose 2019 CBCS: december 2018

Zowel het IMF als het Cft hebben aangegeven een schuldquote van circa 40% over langere termijn geschikt te vinden voor kleine open economieën zoals die van Sint Maarten, waarbij het Cft de landen aanbeveelt een bandbreedte van 5% te hanteren als buffer. Gezien de uitzonderlijke situatie waarin Sint Maarten zich momenteel bevindt, is een tijdelijke overschrijding vooralsnog te rechtvaardigen.

Om te waarborgen dat er sprake blijft van duurzaam houdbare overheidsfinanciën hecht het Cft groot belang aan de ontwikkeling van de schuldquote. Indien alle in de ontwerpbegroting en toelichting opgenomen leningen worden geëffectueerd kan de schuldquote stijgen tot circa 56% van het BBP eind 2019. Ten opzichte van de eerdergenoemde schuldquote van 46% worden dan ook de verwachte lening voor de nieuwbouw van het ziekenhuis als onderdeel van de collectieve sector (+5%) en het aantrekken van een financiering bij de Europese Investeringsbank (EIB) om door te lenen aan de luchthaven (+5%) betrokken.

Uit de toelichting op de ontwerpbegroting en staat E van de ontwerpbegroting blijkt dat Sint Maarten voornemens is een lening van ANG 91 miljoen af te sluiten bij de EIB, met als doel dat bedrag door te lenen aan de Princess Juliana International Airport (PJIA). Het Cft kan niet vaststellen of de beoogde EIB lening wordt aangetrokken in overeenstemming met de voorschriften van artikel 16 van de Rft. Wel staat vast dat de lening op basis van de Rft niet is toegestaan, nu deze niet dient voor kapitaaluitgaven zoals gedefinieerd in de Rft. Voor zover het Cft bekend, heeft er geen besluitvorming door de RMR plaatsgevonden om op grond van artikel 25 van de Rft in te stemmen met genoemde afwijking(en). De toelichting maakt onvoldoende duidelijk waarom de EIB lening aan het land Sint Maarten wordt verstrekt en niet rechtstreeks aan PJIA. Door deze constructie wordt niet conform de Rft gehandeld, nemen de financiële verplichtingen van Sint Maarten toe en ontstaat een debiteurenrisico op PJIA (mocht PJIA niet volledig aan haar rente- en aflossingsverplichtingen aan Sint Maarten kunnen voldoen). Het Cft adviseert Sint Maarten dan ook te bezien of de EIB lening rechtstreeks aan PJIA kan worden verstrekt. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient de toelichting op de ontwerpbegroting te worden aangevuld met in ieder geval genoemde aspecten en dient besluitvorming in de RMR plaats te vinden over dit onderwerp.

De effectuering van de in de ontwerpbegroting opgenomen leenbehoefte leidt niet tot een overschrijding van de rentelastnorm, waardoor wordt voldaan aan artikel 15 lid 1 sub c van de Rft.

Artikel 25 Rft

De RMR heeft op 23 november 2018 besloten dat Sint Maarten op grond van artikel 25 van de Rft voor begrotingsjaar 2019 mag afwijken van de normen van artikel 15 van de Rft. Hieraan zijn verschillende voorwaarden gesteld. Deze voorwaarden zien enerzijds toe op de herziening van de ontwerpbegroting 2019 en betreffen anderzijds verplichtingen waar in de toekomst aan moet worden voldaan (zoals het opleveren van maandrapportages).

De RMR heeft onder meer de volgende voorwaarden gesteld aan de herziening van de ontwerpbegroting 2019:

- *De gewone dienst wordt gemaximeerd op ANG 475 miljoen, het tekort op de gewone dienst is maximaal ANG 61,4 miljoen. De RMR heeft Sint Maarten de ruimte geboden om deze maximalisatie in afstemming met het Cft nader uit te werken.*
De herziene ontwerpbegroting toont ANG 478,8 miljoen aan lasten. Op basis van de afstemming die inmiddels plaatsvond oordeelt het Cft dat daarmee in voldoende mate aan de voorwaarde is voldaan.
- *De afspraken die door Sint Maarten en Nederland zijn gemaakt ten aanzien van justitie dienen meerjarig te worden verwerkt in de begroting.*
Uit de herziene ontwerpbegroting blijkt niet duidelijk of aan deze voorwaarde wordt voldaan. Het Cft heeft van Sint Maarten een aanvullend document ontvangen met de financiële vertaling van de afsprakenlijst detentiewezen tussen Sint Maarten en Nederland. Het Cft kan desondanks niet vaststellen of de financiële gevolgen van de beleidsmatige afspraken juist en volledig zijn opgenomen in de herziene ontwerpbegroting. Het Cft adviseert de herziene ontwerpbegroting aan te vullen met een duidelijke financiële vertaling van de beleidsmatige afspraken.
- *Er wordt maximaal ANG 40 miljoen als lening op de kapitaaldienst begroot.*
Aan deze voorwaarde wordt voldaan.

Aanwijzing 2015

Sinds 8 september 2015 is een aanwijzing van de RMR van kracht waar onder andere is bepaald dat ultimo 2018 gecompenseerd dient te zijn voor de tekorten uit de periode 2010-2014 en dat de betalingsachterstanden opgelost dienen te worden. Sint Maarten heeft op 8 november 2018 aan de RMR gerapporteerd over de voortgang van het naleven van de aanwijzing. Het Cft heeft de RMR hierover geadviseerd op 18 december 2018 (kenmerk Cft 201800263). Ten tijde van het schrijven van dit advies dient de RMR de voortgang van de aanwijzing uit 2015 nog te behandelen.

Het op korte termijn alsnog voldoen aan de punten uit de aanwijzing voor wat betreft het compenseren van tekorten en het oplossen van de betalingsachterstanden is als gevolg van de orkanen onrealistisch geworden. Sint Maarten verwacht in de ontwerpbegroting 2019, mede gezien de tekorten en de benodigde liquiditeitssteun, niet dat de achterstanden op korte termijn volledig kunnen worden weggewerkt en geeft aan dat de resterende betalingsachterstanden in de toekomst vanuit begrotingsoverschotten worden afgelost. Sint Maarten verwacht vanaf 2021 jaarlijks een begrotingsoverschot te realiseren, dit is noodzakelijk voor zowel het kunnen compenseren van tekorten als het oplossen van de betalingsachterstanden.

Ook geeft de aanwijzing aan dat voor het einde van 2016 maatregelen moeten worden genomen om het zorgstelsel en de ouderdagsvoorzieningen structureel betaalbaar te houden. Dit is niet gebeurd. Sint Maarten is voornemens om in 2019 de herziening van het ziektekostenstelsel af te ronden met als beoogde implementatiedatum 1 januari 2020. Gegeven de al jarenlange omvangrijke tekorten in de zorgfondsen herhaalt het Cft zijn advies om spoedig maatregelen te nemen die op korte termijn leiden tot zichtbare resultaten.

De herziening van de pensioenwetgeving voor ambtenaren is in 2018 aan de Staten aangeboden, maar wacht nog op besluitvorming. Het Cft adviseert opnieuw en dringend de AOV-leeftijd te verhogen van 62 jaar naar 65 jaar teneinde de houdbaarheid van dit fonds te vergroten.

Beleidsprioriteiten

Het Cft ziet de uitgebreide beleidsprioriteiten zoals opgenomen bij de ontwerpbegroting als informatief. Sint Maarten heeft daarmee stappen gemaakt. Echter, de beleidsprioriteiten zijn (voor de meeste ministeries) niet gekwantificeerd en daardoor onvoldoende te vertalen naar financiële consequenties. Het Cft adviseert dit voor de ontwerpbegroting 2020 op orde te brengen.

Wederopbouw

Het Cft onderschrijft het standpunt van Sint Maarten dat de ontwerpbegroting nog onvoldoende inzichtelijk maakt wat de financiële (meerjarige) consequenties zijn van de wederopbouwactiviteiten die uit het door Nederland ingestelde trustfund gefinancierd worden. In de meerjarenraming is een post "overname taken nu nog (deels) vergoed door derden" opgenomen, maar onduidelijk is welke taken en posten hieronder vallen. Het Cft adviseert in ieder geval deze post nader toe te lichten.

Financieel beheer

In het financieel herstelplan⁸ is opgenomen dat Sint Maarten eind oktober 2018 een concept van een nieuw implementatieplan financieel beheer zou opleveren. Het Cft constateert dat het implementatieplan nog niet is opgeleverd. In de toelichting bij de ontwerpbegroting 2019 geeft Sint Maarten aan dat in 2019 begonnen zal worden met een grootschalig project met betrekking tot het financieel beheer. Dit project omvat vervanging van het financiële ICT-systeem, het moderniseren van de organisatiestructuur, het beschrijven van de procedures en processen en het verbeteren van de administratieve organisatie en de interne controle. Als input worden het huidige verbeterplan financieel beheer alsmede de bevindingen van accountant SOAB en de Algemene Rekenkamer Sint Maarten bij de jaarrekening 2016 gebruikt. Het Cft adviseert u ervoor zorg te dragen dat het nieuwe verbeterplan financieel beheer zo spoedig mogelijk door de ministerraad van Sint Maarten wordt geaccordeerd en kan worden gestart met de uitvoering ervan. Het toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2021 zal een inspanning vergen van alle ministeries.

Tot slot

Met de herziening van de ontwerpbegroting en daardoor de verlaging van de lasten en het tekort is een stap gezet richting houdbare overheidsfinanciën. Het Cft ondersteunt de keuze van Sint Maarten om prioriteit te geven aan de projecten om de belastingdienst te hervormen en het financieel beheer te verbeteren. Indien Sint Maarten door de hervorming van de belastingdienst de opbrengsten weet te verhogen kunnen overschotten worden gerealiseerd.

---

⁸ Financial Recovery Plan, oktober 2018.

Kenmerk
Cft 201900019
Blad
10/10

Alsdan kunnen tekorten worden gecompenseerd, betalingsachterstanden worden opgelost en ontstaat op den duur ruimte voor nieuwe beleidsinitiatieven. Het Cft ziet het door de ministerraad goedgekeurde plan van aanpak graag tegemoet.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De waarnemend secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten